

Den næste Sag paa Dagsordenen var:

Første Behandling af Forslag til Lov om Understøttelse til de Kellerske Aandssvageanstalter i Anledning af Anstalternes Udvidelse.

(Lovforslaget findes i Tillæg A., Sp. 2849 ff.)

Sagen sattes til Forhandling:

A. Nielsen: Ved Forelæggelsen af det Forslag, som her er til 1ste Behandling, udtalte den højtærede Kultusminister, at det maa siges at være til stor Velsignelse for de mange aandssvage, der ere blevne behandlede paa de Kellerske Aandssvageanstalter, til Ære for vort Land og som et Vidnesbyrd om den Velvilje og Omhu, hvormed man her i Landet sørger for disse Stakler. Jeg føler mig overbevist om, at disse Ord af den højtærede Kultusminister vakte fuld Genklang her i denne Sal, og at man i det hele taget her i Salen er saa enig i den Betragtning, for hvilken disse Ord ere Udtryk, som det overhovedet er muligt. Jeg antager derfor, at vi, naar vi overveje, om vi skulle gennemføre dette Forslag eller ikke, ville være paa det rene med, at det bør gennemføres, og at det saaledes ikke kan give Anledning til nogen overordentlig lang Forhandling. Men ikke destomindre tror jeg alligevel, at der vil blive Anledning til Disput om dette Forslag. Ikke om, hvad der staar deri, men om det, der ikke staar deri, og da jeg, som sagt, gaar ud fra, at alle ere enige om, hvad der staar deri, og om de Forudsætninger, der have ledet den højtærede Kultusminister til at bringe Forslaget frem, vil jeg anse det for rigtigst, at vi straks gaa over til det, som ikke staar i Forslaget, nemlig Spørgsmaalet om Beliggenheden af denne Anstalt, og det glæder mig der, at den højtærede Kultusminister er enig i den Betragtning, som jeg drister mig til at gøre gældende. Jeg erkender vel fuldt ud, at de Kellerske Aandssvageanstalter ere en selvejende Institution, men paa den anden Side kan jeg ikke undlade at gøre gældende, at denne selvejende Institutions Oprettelse, den hele Forudsætning, som ligger til Grund derfor, indeholder i sig det, at Rigsdagen maa have en vis Medbestemmelsesret med Hensyn til Udviklingen. Den Omstændighed, at Rigsdagen skal bevilge Tilskud; og at den, som det kræves efter Forslaget her, skal yde en vis Rentegaranti, gør, at Rigsdagen og-

saa med Billighed har Krav paa en Medbestemmelsesret ved Spørgsmaalet om denne Udvidelses Omfang og Beskaffenhed. Det glæder mig, som sagt, at den højtærede Minister ogsaa deler denne Opfattelse, idet han allerede ved Forelæggelsen udtalte: „Hvilket Areal der skulde vælges til at bygge disse Anstalter paa, derom er der endnu ikke truffet nogen Bestemmelse, og det saa meget mindre, som det følger af sig selv, at man maa raadføre sig med Rigsdagen derom.“ Altsaa saavel den højtærede Minister som Direktionen for Anstalterne erkender, at Rigsdagen har et billigt Krav paa at være medbestemmende med Hensyn til Beliggenheden af den tilsigtede nyoprettede Anstalt. For saa vidt er der altsaa ikke nogen Uenighed, og det drejer sig dog om et meget vigtigt Punkt. Dette Punkt ligger uden for Forslaget, som det foreligger her; men naar man læser Anmærkningerne igennem, ser man dog — og det vilde være urimeligt, hvis det ikke var saa — at der er en Forudsætning i denne Henseende, og denne Forudsætning er med et Ord: Brejning. Det er Direktionens Mening, at Anstalten bør anlægges ved Brejning, et Sted, som ligger vistnok godt og vel et Par Mil fra Vejle. Nu er altsaa Stillingen den, at Staten yder et bestemt Tilskud paa Finansloven til denne Institution, til dette humane Formaalets Fremme — Staten skal jo ydermere efter det foreliggende Forslag yde en Garanti for et Beløb af 1,250,000 Kr. — og det er rimeligt, at Lovgivningsmagten paa Befolkningens Vegne stiller Krav om, at Anstalten virker paa en saadan Maade, at det bliver saa let, saa billigt som muligt at anbringe de stakkels aandssvage Børn paa disse Anstalter. Til dette Formaalets Opnaaelse — her er altsaa Spørgsmaal om Beliggenheden — er det nødvendigt, at man ser sig om efter et Areal, som først og fremmest kan erhverves til en billig Pris, og som har en saadan Beliggenhed, at Driften og alt den ny Anstalt vedrørende kan ske saa billig som muligt. Det er nu min Opfattelse, at disse Betingelser yder Brejning ikke. Derimod vil jeg henlede Opmærksomheden paa Viborg. Jeg staar ikke her paa bar Bund, men kan støtte mig til en Udtalelse fra den Kommission, som blev nedsat den 5te September 1888, og som i 1891 afgav Betænkning over sit Arbejde; af denne Betænkning fremgaar det, at man den Gang havde Øje for Viborg som en Plads, der egnede sig for Anlægget af en saadan Anstalt. Der var et Udvalg, som var paa Ekspedition trindt